

**PROIECT SCOP: Solidaritate în
Comunitate=Oameni mai
Puternici**

**Atelierul nr. 7 Media Literacy:
Detectarea distorsiunilor informațiilor în
cazul propagandei de razboi**

Timp necesar: 2 ore

Obiective de învățare:

Să dezvolte capacitatea participanților de a putea recunoaște și analiza strategiile de propagandă în știrile despre conflicte armate

Competențe și abilități dezvoltate:

- Gândire critică
- Reflecție
- Analiză
- Recunoașterea tiparelor utilizate
- Abilitatea de a vedea dincolo de nivelul superficial, de a înțelege motivațiile și intențiile din spatele cuvintelor
- Creșterea nivelului de înțelegere a lecturii

Concepte-cheie pentru gândirea critică

Ce este propaganda?

Care este scopul principal al propagandei în timpul războiului?

Ce alte tipuri de propagandă există?

Cum pregătim activitatea?

Ne asigurăm că lucrăm într-o sală în care mesele și scaunele sunt mobile (ideal ar fi chiar să nu existe mese în sala de lucru) și că este suficient spațiu pentru ca participanții să se poată mișca liber și să lucreze în grupuri mici. Imprimăm fișe de lucru suficiente, astfel încât fiecare participant să primească câte una.

Materiale necesare:

- Material tipărit cu cele 10 legi/principii ale propagandei dezvoltate de Anne Morelli
- Materiale tipărite cu studii de caz

Descrierea detaliată a activității:

Introducere în activitate: de ce liberă exprimare?

Elevilor li se urează bun venit și le este prezentată tema activității, pe scurt. Profesorul facilitator va deschide activitatea propriu-zisă întrebând efectiv elevii despre definirea conceptelor-cheie. Aceste definiții vor fi inițial construite împreună, prin întrebări: ce este propaganda? Cum este diferită propaganda față de alte tipuri de știri? Ce este asemănător în propagandă cu publicitatea? Ce este diferit? Care este scopul? În timpul unui război, pentru ce au nevoie de propagandă țările sau părțile unui conflict? Care sunt pericolele propagandei? Ce s-ar întâmpla dacă oamenii nu ar fi convinși de necesitatea de a lupta și sacrifica vieți, proprietăți etc. pentru cauza războiului?

Legile propagandei dezvoltate de Anne Morelli

După această discuție introductivă, distribuiți materialele tipărite cu cele 10 legi ale propagandei dezvoltate de Anne Morelli (istorică belgiană de origine italiană, cu specializare în istoria regiilor și a minorităților). Acestea sunt:

1. Noi nu dorim război.
2. Inamicul este unicul responsabil pentru acest război.
3. Inamicul are chipul răului.
4. Apărăm o cauză nobilă, nu interese personale.
5. Inamicul comite intenționat atrocități. Dacă noi facem greșeli, acestea sunt fără intenție.

6. Inamicul utilizează armament ilegal.
7. Noi avem puține pierderi, inamicul are pierderi enorme.
8. Intelectuali și artiști celebri susțin cauza noastră.
9. Cauza noastră este sacră.
10. Cine pune la îndoială ceea ce spunem noi ajută inamicul și este un trădător.

Citiți-le pe fiecare în parte. Puneți întrebări reflexive precum: Credeți că este adevărat? De ce? Ați văzut mass-media folosind această strategie? Puteți da câteva exemple pentru fiecare dintre aceste „legi”? Cum pot acestea denatura/distorsiona realitatea? Care ar fi o imagine mai completă a realității?

Studii de caz

Identificați o serie de articole sau interviuri pe care le puteți utiliza drept studii de caz. Puteți utiliza articole despre orice conflict armat din trecut sau care se află în derulare. Distribuți articolele de analizat grupelor mici de 2-3 elevi. Spuneți-le că vor face o „vânătoare de distorsiuni” și că fiecare echipă va încerca să vadă câte dintre ”legi” poate identifica corect. La final, veți vedea cine a găsit cele mai multe ”legi”. Rugați-i să-și facă timp pentru a citi mai întâi articolul împreună, cu voce tare. Pe măsură ce îl citesc, pot sublinia sau încercui părți ale textului și pot adăuga un număr în margine – corespunzător „legii” pe care o reflectă.

Dacă au existat mai multe grupuri care au folosit și analizat același articol, după perioada de lucru în grup, cereți-le să comaseze concluziile din fiecare grup în parte și să ajungă la un consens cu privire la numărul de „legi” găsite. Pentru a încheia această vânătoare, cereți fiecărui grup să citească exemple de legi pe care le-au descoperit și să explice de ce consideră că autorul a folosit acea strategie. Continuați apoi să facilitați reflecția, întrebându-i dacă a fost ceva care i-a surprins. Au observat asemănări între modul în care ”legile” apar reflectate în discursurile părților care sunt opuse în conflict? Ce arată acest lucru?

Puteți aplica aceste „legi” și altor înregistrări istorice ale propagandei media, de exemplu din al Doilea Război Mondial, din conflictul din Afganistan sau din alte războaie. Sunt prezente aceleași modele?

Puncte-cheie pentru facilitatori:

Este important să rămâneți neutri și să nu exprimați o anumită opinie politică pe parcursul exercițiului. La final, însă, după ce au parcurs exercițiile, puteți introduce ideea de „eșec al echivalenței morale”. Un exemplu ar putea fi situația în care doi elevi se bat, iar profesorul îi separă și îi pedepsește în mod egal, pentru că „să te bați este întotdeauna greșit”. Este aceasta o măsură corectă? Ar fi important să explorăm motivațiile poate diferite ale celor doi? A fost unul dintre ei implicat în conflict pentru a se apăra în urma unui atac? Din nou, nu trageți nicio concluzie, dar încurajați reflecția și discuțiile. Pe parcursul exercițiului, aveți grijă să folosiți întrebări deschise, mai degrabă decât afirmații, pentru a stimula discuția.

Surse de informare suplimentare:

Raportul „Freedom on the Net” - <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2022/countering-authoritarian-overhaul-internet>

Este posibil să faceți același tip de exercițiu folosind alt material sursă, dar este important să alegeți materiale-sursă ale diferitelor părți ale aceluiași conflict, astfel încât să fie evident că ambele părți folosesc discursuri asemănătoare.

Proiect derulat de Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate-CPE în parteneriat cu Asociația AmurTEL cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; Pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org

Informații despre Active Citizens Fund România sunt disponibile la www.activecitizensfund.ro

Detalii despre proiect pot fi găsite la www.cpe.ro/scop/

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă